

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Becskerek (Nagybecskerek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

CSÜTÖRTÖK, 1943 október 28

72. évfolyam

248. szám

Előfizetésben:

Évente 840 félévre 420
negyedévre . . . 210 havonta 70

Magyar asszonyok könnye . . .

A falu élete a föld életével van a legszorosabb kapcsolatban. A természet élete maga a megmáshatatlanság. A természet mindent elvet, kilök magából, ami nem tiszta. Egy marék földben benne van nemcsak az élet, de annak szent tisztasága is. A föld terem. Életet terem. A termés pedig maga a légszentebb tisztaság. A termés maga a virágok lehelletfinom kelyhe és maga a minden virágok legtisztább termése, a kenyér. Magyar természéről kell itt szólnunk. Nehéz, súlyos kérdéssel kapcsolatban. Magyar asszonyokhoz kell utat találni, mert a termő magyar élet szent tisztaságai ők. Magyar asszonyok könnyeztek egy összejövetele. Magyar anyák. Öreg és fiatalok. Falusi asszonyok. Egyszerűek és világítottabbak. Az első könny egy egyszerűbb asszony fájó barna szeméből hullott ki. S aztán megindult a könnyek áradása. Szörnyű, megrázó vihar pusztító, jeges lehellete töltötte be a termet. Kint a napfény termést érlelő melege áradt szét az ünnepi uccán s itt bent egy falu asszonyai sirtak. De nem, nem egy falu asszonyai. Itt egy egész nép asszonyai sirtak. A legmegrázóbb sirással: anyák temető sirásával!

A csecsemővédelemről volt szó. A falu orvosa egyszerű számadatakban közölte a csecsemőhalandóság megsemmisítő arányát. Minden 9 halálesetből 6 a csecsemő halott és pedig a be nem töltött 1 évnél fiatalabb csecsemőink tudjuk, hogy népiünk gazdaságilag gyenge. De a gyengeségnek van ellenszere: a szervezettség. Ma a magyar nép gazdasági megszervezettségének nincs akadálya. Ma nem vagyunk, mint a múltban, prédára dobott nép. Amikor legszebb reményeink, a szent magyar rügyek, az 1 évnél fiatalabb csecsemőink tulkorán kerültek a sirba. És hogyan? Az orvos feltárta az okokat. Hiányzott a megfelelő ágy, a csecsemőkelelő, a tanult bába, a rendes fürdővíz és a csecsemő rendszeres táplálása. Az a társadalmi elhanyagoltság, ami ebből a felsorolásból kiviláglik, nincs többé. Ma már hiba csak a felelősségtudat hiányában lehetne. Ha nem értenénk meg a szervezethez magyar kötelességét. Most itt van az alkalom. Most már kibuvót senki sem kereshet! Ezután a bajokért mi felelünk, személyünkben, mindenki. Ennek a felelősségnek a tudatában kell a szervezést végrehajtani és vigyázni a magyar élet tiszta erkölcsére, amelynek még vannak titkos vámszedői pénzben és életben! És csak semmi érzélgés. A szó teljes értelmében a nemzetmentésről van szó.

A magyar élet mindenekelőtt szent természet, senki büntetlenül le nem szakíthatja! A magyar társadalom mindeneket átható, felelősséggel tartsa számon legnagyobb ellenségeit, az életpusztítókat.

Gazdaságilag valóban nem vagyunk erősek. De ahhoz mégis fölényesen erősek vagyunk, hogy megvédhessük minden egyes magyar rügy kibontakozó, magyar jövőt és erőt lendítő, annak szépségét és boldog örömét hozó életét. Egy magyar falu asszonyai sirtak. Sirtak, amikor belátták, hogy milyen csekélységek kellett volna ahhoz, hogy szívük virágai ma nevető édes gyermekarcukkal kísérjék őket. És fájdalommal sirtak, mert az élő, boldog holnapok helyett csak apró sírokra emlékezhetnek, vagy ami még

szörnyűbb, csak megölt rügyekre. A síró asszonyok megéreztek mérhetetlen veszteségüket: élők helyett halottakra emlékezhetnek csak ők, a magyar anyák, tiszta vágyaikkal és megszenvedett anyaságukkal! Melynek könnyes arcáról siringöröngyként hull a könny.

Az orvos számadatai tiszták lettek ezekben a számokban ki sem fejezhető fájó könnyekben. És kétségtelen, hogy ezek a számok rengeteg magyar rügyet fognak életben tartani. Öröködni fognak a szülő asszonyok tiszta ágya és a csecsemők ringó, meleg bölcsője felett. De öröködni fognak a magyar lelkiismeret felett. Annak el nem hanyagolható kötelessége felett, megszervezni az öntudatos, ez intézményes csecsemővédelmet minden faluban.

Amihez nem gazdagság, hanem magyar lelkiismeret kell.

Kristály István.

A Dniepr könyökben tovább tartanak a kemény harcok

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

A keleti arcvonal déli szakaszain, Melitopolnál és Zaporozsjától délkeletre a harcok tegnap különös hevességig fokozódtak. A német védelem elkeseredett küzdelmekben fölfogta az ismételt támadásokat és az egyes helyeken történt betöréseket elreteszelt.

A Dnjeper könyökben is tovább tartanak a kemény ütközetek.

Minden hadifontosságú berendezés elpusztítása után a német csapatok kiűritették Dnjeppetrovszk városát.

Krivaj-Rog ellen a bolsevisták újabb csapatokat vetettek harcba. A város északi részén a napok óta folyó harcok szünet nélkül továbbra is tartanak.

Német páncélos harcosi kötelékektől, az ellenség oldalszáryába vezetett ellentámadása során betört a bolsevisták készenléti állásaiba és ezáltal a Krivoj-Rognál harcoló német csapatoknak lényeges tehermentesítést eredményezett. A betörések elreteszelt helyein az ellenség támadásai eredménytelenek maradtak.

Kremencsuktól északnyugatra az egyik hídfő ellen a szovjet csapatok támadást intéztek, de az a német ellentámadás során meghiusult.

Kievtől nyugatra és északra, valamint Csermigov északnyugati

részén helyenként harcokra került sor, amelyeket a német védőerő elhárított.

Kricsev nyugati arcvonalán a bolsevisák több hadosztállal és széles térségben támadásba mentek át. A német védelem lendületes ellenrohamok során megtisztította a betörés helyeit az ellenségtől és a támadó kötelékeket visszavetette kiindulási állásaiba.

Szokolovszkól nyugatra és Veliki Lukitól délre eső térségben csak jelentéktelenebb volt a harctevékenység. A német légi erők, a román repülőkötelékekkel, a keleti arcvonal déli részén küzdő gyalogszatoknak lényeges tehermentesítést hozott és október 22.—25. időközben 188 szovjet repülőgépet lőttek le. Ugyanazon időközben elveszett 14 német repülőgép.

Délolaszországban az arcvonal csak néhány szakaszán került sor előőrs csatározásokra.

A német haditengerészet biztonsági naszádjai Dornheim tengerővezetében megrongáltak 2 angol gyorshajót, amelyek közül az egyik, röviden a sérülés után, elsüllyedt egy német vadászipülő bombatalálata folytán.

Német gyorsnaszádok október 25-re forduló éjjelen előretörték Anglia keleti tengerpartvidékére és ütközetbe bocsátkoztak erős tulsulyban volt angol rombolókkal, ágyunaszádokkal és biztonsági kíséretet szolgáló hajókkal. Egy angol őrhajó elsüllyedt és több ágyu-

naszad súlyosan megrongálódott. Két német gyorsnaszad elveszett. A személyzet túlnyomó részét sikerült megmenteni.

A megszállt nyugati terület fölött és a Földközi tenger övezetben a német légi erők kötelékei és a haditengerészet lelőttek 20 angol-amerikai repülőgépet.

A fasiszta Olaszország hadseregének újjászervezése

Zürich, okt. 27.

A „Neue Züricher Zeitung“ híradása szerint a Duce személyesen intézi a hadsereg újjászervezését, valamint felszerelését és az rövid időn belül már a harcterekre is vonul. Mussolini politikai téren is megkezdte a tisztogatási munkát. Annak során 43 tartományi főnököt távolított el helyéről és azokat fasisztahű vezetőkkel váltotta fel.

Tozso japán miniszterelnök rádiószózata

Tokió, okt. 27.

Tozso japán kormányelnök rádió beszédet mondott a háborus helyzetéről és annak során többek között a csunkingkinai néphez is szólt. „Sajnálom — mondotta a miniszterelnök — hogy Csunkingkina, a testvérnép, nem vesz részt a testvérnépek szabadságharcában és inkább az angol-amerikai igát választja, mint a független testvéri együttműködést.“

Új német fegyver

Berlin, okt. 27.

A német hadvezetőség teljesen új típusu fegyvert, illetve védelmi eszközt alkalmazott a tengerre kifutó hajókra és pedig az ugynevezett akusztikai propellert, amely az ellenséges hajó megjelenését és közeledését jelzi.

Tervezett beszivárgás a Balkánra

Zágráb, okt. 27.

Zágrábi katonai szakértők úgy vélik, hogy az angol-amerikai csapatok terve, lassan-lassan a Balkánra beszivárogni. Célja annak pedig az: Mihajlovič tábornok csapatait kiegészíteni, fölfrissíteni és helyettesíteni, ahol a németek kipusztították a partizán bandákat.

Marchall tábornok költözködése

Genf, okt. 27.

Washingtonból eredő hír szerint Marchall tábornok jövő év januárjában törzskarával együtt Londonba költözik és átveszi az inváziós hadsereg főparancsnokságát.

Abesszínia az új „Igéret földje“

Genf, okt. 27.

Az angol és amerikai kormány legújabb terve, hogy Abesszínia területére 100 ezer zsidót telepítenek. Eddig körülbelül 3000 zsidót már el is helyeztek Etiópiában. A Négus a jövővényeket azonban, ott nem kívánatos elemnek tekinti és óvást emelt a további beözönlés ellen. Az angol kormány most nyomatékosan figyelmeztette a Négust, hogy ragaszkodik a további letelepítésekhez Abessziniába és csodálkozik, miért tiltakozik „fajtestvéreinek“ befogadása ellen.

Olasz hadifoglyokat angol munkákra alkalmaznak

Stockholm, okt. 27.

Amíg Anglia Olaszországgal hadban állt, az olasz hadifoglyokat nem fogták munkára, hanem zárt táborokban tartották. Most, hogy Badoglio és a király árulása folytán a két ország „szövetségessé“ vált, az angol munkaügyi miniszter engedélye alapján a szakképzett olaszokat, különösen a mérnököket, elektrotechnikusokat — akik közül igen sok él angol fogságban — beosztják a gyárakba munkaszolgálatra.

A szovjet gyáripár gondjai

Stockholm, okt. 27.

A mostani gyáripari vállalatok helyzetével foglalkozik az orosz Invesztia című lap és megállapítja, hogy az igen siralmas. Gondoskodni kell tehát, hogy a jövő télen teljesítőképessé váljék. Az három főteteltől függ. És pedig: Uz üzemek tüzelőanyaggal való ellátása, amit úgy lehet elérni, hogy az üzemek maguk kötelesek tüzelő anyagot az erdőkben és bányákban kitermelni. A lerombolt és leremlott ipartepeket azonnal rendbe kell hozni és üzemképessé tenni. A munkáslakások korszerű rendbehozása. A munkaképes nőket és gyermekeket már fel is hívták arra, hogy az elvégzendő munkákban vegyenek részt.

Száritó sisak

gőzapparátus, fűtő, rádió, 1157

bicikli olcsón eladó.

Holló Dezső fodrász, Debeljácsa.

Kenyérmag biztonságba helyezése

Ankara, okt. 27.

A Karkov-Vorszka szántóföldeken ezévi kenyérmag terméshőloslege meghaladja a 150 ezer tonnát. A német hadvezetőség az egész fölösleget, még annakidején, amikor a véderő csapatai a Dnyepri nyugati partjára tette át minden hadfelszerelését és csapatait a kenyérmagok teljes mennyiségét is átszállította és biztonságba helyezte. Annak köszönhető, hogy az átmentett kenyérmagból 200 ezer kilogramm kenyéret lehetett előállítani és azzal egy 100 ezer lakosú várost másfél éven át kenyérral ellátni.

Vennék

1154

200 drb juhot,

vagy felesbe ELADÓ 100 hektoliter

BOROSHORDÓ és NAGY KÁDAK.

Matejić Vasa, Padó.

Törökbecse környékének magyar ifjusága már nem utazó diák többé

Nagyjelentőségű intézménnyel gyarapodott az idei iskolaévben Törökbecse

Törökbecse, október havában

Évtizedeken keresztül sok volt a panasza Törökbecse környékén a szülők körében. Azok akik taníttatni szerették volna gyermeküket, de nem volt elegendő pénzük, hogy a drága kosztoshelyeket megfizessék, bizony arra kényszerültek, hogy naponta beutazzanak az iskolába. Ezt sok gyermek fizikuma nem bírta, sokan pedig a folytonos utazás közben nem kívánatos befolyás alá kerültek. Így az iskolabjárás riikán hozta meg a kívánt eredményt. Mikor a környékbeli ifjuság mind nagyobb tömegekben iratkozott az iskolába, azt láttuk, hogy a kosztoshelyek is igen megdrágultak. Hiszen egy-egy helyre legalább két-két jelentkező volt. Ezen a hiányon sokan próbálkoztak eddig segíteni, de mindhiába. A probléma csak az idén oldódott meg. Olyan furcsa volt az idei beiratásoknál, mikor a kis rongyos magyaroktól megkérdeztük: no és hol fogsz lakni, büszkén kivágta: az internátusban!

Szentgáli Boday József törökbecsei járásvezető és Jung József, törökbecsei plébános megbeszéltek a régóta vajdó probléma részleteit. A járásvezető előterjesztette indítványát a Női Tábornak. A lelkes magyar asszonyok rögtön átengedték az internátus céljaira színházukat. Megértették a konviktus óriási jelentőségét. Hamarosan került még egy épület és így Törökbecse az idén egyszerre fiu- és leány-internátust kapott. Amit nem sikerült eddig hosszú-hosszu éveken át megteremteni, az most a háboru negyedik esztendejében megszületett. Csodálatos szép munka volt. A magyar alkotni tudás és leleményesség minden feladatot megoldott. Nem volt könnyű dolog, hiszen az iskolaév megindulásáig csak három hét állt a rendelkezésre. A csupasz falakon kívül pedig nem állott az internátus rendelkezésére semmi sem.

A látogatót ma két barátságos magyar otthon várja. A szokásos diákhálókkal, ebédlővel és tanulótermekkel. A kamrákban tárolva van a téli szükséglet. Az internátusok higiénikusak és ragyogó tiszták. Hiszen a konviktusok tisztaságára az egész Női Tábor vigyáz féltő szemmel. Büszkék is lehetnek a törökbecsei asszonyok a konviktusra, mert semmiből teremtettk. Rájuk nem várt a kész. Itt egy szög sem volt a helyén és három hét alatt mégis megalkották.

Az intézet szellemi vezetője Jung

József, törökbecsei plébános és hittanár. Míg a konviktus gazdasági részét a Női Tábor egy külön bizottsága vezeti, élén a Tábor agilis elnöknőjével Gerber Ferdinándnéval.

Mikor már sikerült a konviktus be rendezését összeszedni, nagy probléma volt a mosdó beszerzése. A leleményes magyar asszonyok azonban ezen is segítettek. Fazekasmesternél rendeltek meg a szükséges tálat.

Ugy a leányoknál, mint a fiuknál is állandó bennlakó felügyelő van, Pullai Lili és Fábán Miklós.

Külön büszkesége a Női Tábornak az internátus konyhája. Általában tudjuk, hogy a többi internátusban a koszt körül vannak bajok. A gyermekek sohasem melegekedtek. Elbámultunk az étrenden, titokban azonkívül megkérdeztük a bennlakókat is. Meglepett a válasz, mert azt mondták „jobb mint otthon!“

Az internátusban 27 leány és 22 fiu növendék van. Miután az internátus életrehívói nem üzleti vállalkozást láttak az intézményben, így az ellátási díjak a lehető legminimálisabbak. Ezenkívül 11 kedvezményes tanuló is van.

A Női Tábor tagjai a két internátust valóságos magukénak tekintik és ezért úgy gondoskodnak a gyermekekről, mintha sajátjuk volna.

Megható, hogy a nincstelen bánati magyarság milyen szép alkotásokra képes. Milyen sokat disputáltak és vitatkoztak a becsei iskolaproblémák körül. Végre akadt néhány lelkes ember, aki nem elméletileg igyekezett a problémát megoldani, hanem a tett mezejére léptek és a lelkes törökbecsei magyar asszonyok megértették az intézmény fontosságát és megszületett a hihetetlen.

Törökbecse magyarsága példával szolgált a bánati magyarság számára. Talán úgy kellene tennünk minden téren — itt első sorban a gazdasági kérdésekre gondolunk — nem vitatkozni és nem elméleteket felállítani, hanem cselekedni. A törökbecseiek bebizonyították, hogy ha a magyar valamit nagyon akar, úgy azt meg is tudja csinálni. Tudjuk, hogy a lelkes Női Tábor nem kintetésért vagy elismerésért hívta életre a két internátust, hanem azért, mert magyar gyerekeknek volt rá szükségük. Mégis ez alkalommal el kell mondanunk, hogy életrevalóságban és alkotni tudásban a törökbecsei magyarság követendő példával szolgált a bánati magyarságnak. Hittük és cselekedtek. A hit és a munka pedig otthont adott 49 magyar ígéretnek.

A BMKSz nagybecskereki fiók zeneművészeti osztályának

a Városi Színházban tartott nagysikerű

KIVÁNSÁGHANGVERSENYÉT

csütörtökön, okt. 28-án és pénteken, okt. 29-én

közkívánatra megismélik

ugyanazon művészek szereplésével és gazdag műsorral. — — — — — Jegyek már kaphatók a BMKSz nagybecskereki fiókjának titkárnál.

1152

Pillanattfelvételek

Írta: K. VÉGH VILMA

(VII. közlemény.)

A söröző asztalok közül itt az egyik magyar asztal a legnépesebb. Nem is csoda, érdekes emberek látogatják hetenként kétszer és itt tárgyalják meg a napi, heti eseményeket, párhuzamot vonva multból átmentett történetekkel. Van is öröm, ha valaki Pestről hazatérve, beszámol a Torontából elszakadt ismerő ökről, kikkel ott találkozott. Csupa fül mindegyik és mindenkinek van egy-egy szerető, kedves megjegyzése az illetőre. Ennél az asztalnál találjuk dr. Várady Imrét, dr. Brájer Lajost, feleségét Stefi nénit, ki ifjusági lapokba ír cikkeket, néha a „Torontál“-ba beszámolót. Demkó Lidit, dr. Grandjean Jenőt, Novák Hedviget, dr. Schwerert és feleségét, a háziasszonyok gyöngyét, ki napról napra fiatalabb, dr. Tóth Béla nyugalmazott főbíró, volt frontharcost, aki egész Bácság területén élők és holtak élettörténetét pontosan ismeri. Szentiványi Tivadar főmérnököt, ki élete háromnegyed részét szabadban tölti és mindig magával hozza a föld, a fák, a hegyek illatát. Daniel Gy. László, a „Torontál“ szerkesztőjét, Végh Margitot, Láng Imrét és feleségét, e sorok íróját, ritkább vendég az asztalnál dr. Mara Jenőné, ehhez az asztalhoz jön Manojlovity Tódor neves szerb író, ha Becskereken tartózkodik, hogy régi barátaival egy kis irodalmi vitát szcenirozzon. Azonban leleplezésül megfogom, hogy a nóta vége mindenkor az élelmiszerek hasznos és tápérték szerinti megválasztása és elkészítése körül forog. Mondhatnám régi szakácskönyvek receptjeinek felelevenítése néhány szellemes akasztófahumorral fűszerezve. Este 8 óra után már oszlik a tömeg. Utunkban hazafelé a Gyermek-otthon előtti gyéren ültetett fák közelében árnyak rebbenek széjjel. Innen sejtjük csak, hogy van még szerelem is ebben a fejetetején álló és tomboló világban.

Az ember azért szokott fényképet küldeni szeretteinek, hogy azok ne feledkezzenek meg róla. Én ezt a csomó pillanattfelvételt — hiszen sajnos sokan kimaradtak — azért nyújtottam át azoknak, akik szívesen fogadták, hogy számon tartsák őket, mert Bácságnak egy csücskében egy csomó magyar, pillanattfelvételtől néz a végtelen jövő felé és ha felismerik egyik-másik arcán a lehetétnyi retusálás nyomai alatt, a hasztalan vágyódás okozta keserű árkokat, ne felejtsék el, hogy rokonok, testvérek vagyunk. (Vége.)

A forrongó Buenos-Aires

Madrid, okt. 27.

Az argentin államfő és kormányváltozás nem hozta a várt egységet az ország népének köreiben. Kisebb nagyobb forrongások, elégedetlenkedések váltották fel egymást és megnehezítették a hatóságok munkáját, a rendcsinálást. A kormány azzal akarta a további zavargásoknak elejét venni, hogy életbeléptette a szigorú cenzurát a hírlapoknál és a rádióknál egyaránt.

Ez azonban, úgy tűnik, csak olaj volt a tüzre. Arról tanuskodik azoknak a szemtanuknak közlése, akik Buenos-Airesből visszatértek hazájukba Braziliába, Montevidéoba. Szerintük néhány nap előtt, a megszigorított cenzura miatt, nagyszabású tüntetésre került sor Buenos-Airesben. Igen sok a halott és sebesült a tüntetés áldozata.

HIREK

Vasárnap	Október 31 nap
24	Kat. Ráfael főa. Prot. Salamon
Hétfő 25	Kat. Mór pécsi p. Prot. Vilma
Kedd 26	Kat. Dömötör Prot. Dömötör
Szerda 27	Kat. Szabina vt. Prot. Szabina
Csütörtök 28	Kat. Sim. és Jud. Prot. Simon
Péntek 29	Kat. Nárcisz pk. Prot. Zenó
Szombat 30	Kat. Rod. Sz. A. Prot. Kolos

Ma a Topka (Kollarich) gyógyszerész Müller Guttenbrunn-gasse (Melencei ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 3 óráig csak az ügyeletes gyógyszerész van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvosa Becskerek (Nagybecskerek) egész területére szombat este 8 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Leicher Mihály lakik Thökölly ucca 10. szám alatt.

Fritz,

jóbarátom, osztálytársam, akit három éve láttam és aki valahonnan az Atlantikról, párezer kilométeres távolságból vonatozott ide katonamundérban, kétheti szabadságra — most itt ül mellettem ezen a csókligeti padon, amelyről a bámész szemlélő a villanytelep fekete füstöt pöfékelő vaskürtőjére és a malomépület csendes, elhagyatott udvarára lát. Most mindent elborít a hatalmas, vasárnap-délelőtti fényáradat és ebben a glóriás ragyogásban, mintha apró piros és fehér ruhás ministráns-gyerekek lennének. Vigyázva, félve, meggondoltan és hangzatosan ejtjük ki a szavakat...

Három éve láttam utoljára egy rosszulvilágított, szennyes és rideg lépcsőházban, elszánt arccal, csillogó tekintettel, kissé büszkén, kissé elfogodottan, mint valami kártyás, aki remegő kézzel ugyan, de végigjárna az utolsó téten, bár maga is tudja, hogy azután vagy az ünneplés vagy a golyó következik, vagy a vándor, aki nagy utra határozta el magát. Elbucszunk. Még hallottam dobogó lépteit, azután csend lett. Element.

Sokáig hiányzott, hosszú ideig nem tudtam semmit felőle — ma délelőtt aztán villámgyorsan, őszinte lelkesedéssel, hirtelen betoppant az életembe. Kócosan, álmos fejjel, a mosdótól fölé hajoltan, csodálkozva néztem rá. Fritz! — mondtam meglepődötten.

Vontatottan, nehezen indult meg a beszélgetés. Annyi mondani és kérdeznivalónk volt, hogy nem tudtunk egy értelmes szót kimondani. Hallgattunk. Csak egymást néztük nevetve, vidáman, jókedvűen. A kezdő szerelmes érezhet

A pánszlávizmussal árnyéka

Stockholm, okt. 27.

Svéd politikai körök véleménye szerint a moszkvai külügyminiszeri találkozó eddig kiszivárgott hírek arról tanu kodnak, hogy Sztalinék katonai és politikai kérdésekben is szigorúan körülhatárolt követelésekkel járultak az angol és amerikai tárgyaló fél és azok katonai kísérete elé. A puhításnak és tágitásnak eddig semmi hatása sem

volt a bolsevistákra. Különösen hajthatatlan az orosz álláspont, ami a lenygel kérdést illeti. De a többi kérdésben sem hajlandó Molotov engedményt tenni, akárhogy hangoztatja az ellenkezőjét az angol-amerikai propaganda. Egyébként, Svédország politikai szakértői, az egész moszkvai tárgyalások kérdéskomplexuma fölött a pánszlávizmussal kísérő és ijesztő árnyékát látják.

Svájci lap a keleti helyzetről

Bern, okt. 27.

A „Die Tat“ berlini levelezője jelenti, hogy a németbirodalmi főváros magánköreiből gyakran kifejezést adnak annak a meggyőződésnek, hogy a birodalmi haderő valószínűleg nem törekszik a Dnyeprről nyugatra való orosz előnyomulásnak mindenáron való megakadályozására. Való zsinének tartják ugyanis, hogy a hadvezetőség már régóta előkészítette az új védelmi állásokat, amelyeknek nem kell feltétlenül követniük a Dnyeprről bonyolult folyását. A Dnyeprről azonban nem nyújt mindenütt hadászati kedvező védelmi lehetőségeket. Ehhez járul még az a körülmény, hogy német részről mind nyomtatékosabban mutatnak rá arra a tényre, hogy a németek célja az arcvonalnak olymértű megrövidítése, amely lehetővé teszi nagymennyiségű ember- és hadianyag fel-

szabadítását. Eddig a német frontot kerekén 400 kilométerrel sikerült megrövidíteni. Ennek a megrövidítésnek a jelentőségét arra való utalással emelik ki, hogy 1918-ban a német-francia arcvonal hossza mindössze 600 kilométer volt.

A svájci lap tudósítója azután idézi az esseni „Nationalzeitung“ cikkét, amely szerint semiesetre sem tétélezhető fel, hogy az ellenfelet alábecsültek. Eppen azért azonban meg kell érteni a legfelsőbb vezetés katonai megfontolásait, amelyek nem vesznek tekintetbe presztizskérdéseket és amelyek a nagyarányú arcvonalakigazítás akciójára vezettek. A harctéri jelentések világosan mutatják a fogasított intézkedések mérvét, de éppen ezért szükséges, hogy a német hazában is megértsék a hadvezetés intézkedéseit.

ehhez hasonlót, amikor nem találja meg a kellő alaphangot és a beszélgetés minduntalan megakad, pedig úgy zsong benne a sok érzelmes mondat, mint valami máhkas. Félmondatokat mondunk és bámuljuk a vizet.

Valahogy mindketten érezzük, hogy közénk tolodott a nagy ismeretlen, az élet, amely kegyetlen, cinikus, ideálromboló, valóságsgazu. Élet: halál, vér, arany... Nem tudom, de ebben a pillanatban úgy éreztem, hogy mindketten visszavágyunk a mész és olajszagú zöldpados gimnáziumba, ahonnan az ablakok és az ajtók kizárták ezt a nemkívánatos, kellemetlen ismeretlent és ahová az csak néha tekintett és zörgött be és máris tovafutott, mint valami enyvé- és bográcsszagú szutor és neveletlen asztalosinas.

(b. sz. gy.)

JULES ROMAINS (francia költő, író és színpadi szerző): — Magyarországon Európa egyik legősibb kulturája virul, bár mindig védekezni volt kénytelen Kelet ellen, ahonnan népe származott.

XII. Pius pápa a Peruban október 31-én megnyitott Eucharisztikus Kongresszus napján a római rádióon beszédet mond.

Misék sorrendje a plébánia templomban. Csütörtökön október 28-án rékvium Bugyi József hősi halott lelki üdvéért. Jakab oltárnál mise: id. Kovács Gyuláért. Mária oltárnál mise: Hadcsi Jánosért. Pénteken rékvium a Hermann család lelkiüdvéért. Mária oltárnál mise Berza Györgyért, Jakab oltárnál Kasztelics Jozefa és Annáért. Szombaton reggel negyed 8 órakor rékvium Opriáné Végh Gizella lelki üdvéért. Mária oltárnál mise: Zacháriás Miklós és Jakab oltárnál Kasztelics Józsefért.

Ábrahám-család bucsuja. Az idő rövidege miatt jóbarátainktól és ismerőseinktől külön-külön elbucszni nem tudtunk, ezért ezúton mondunk Istenhozzádot. Ábrahám-család.

„ÉLETFORMÁNK BIRÁI MAGUNK LEGYÜNK“.

Követendő példa. Kristály István lapunk Irodalom rovatának szerkesztője követendő példaként állítja a Bánát magyarsága elé Csóti Sándor egyszerű napszámos-sorban élő padéi munkás adományát. Csóti Sándor ugyanis, nehezen szerzett jövedelméből 250 dinárt adott a Bánáti Iskola-aiapra. Ilyen a jó magyar és ilyennek kellene lennie valamennyinek, aki a Bánát területén él és az iskola áldásaiból részesedik.

Vatikán városban a rendkívüli helyzetre való tekintettel az ottani tisztviselők, alkalmazottak, vagy klerus tagok közül egyetlen egysem vette igénybe szabadság idejét. XII. Piusz pápa hetenként megtartja a szokásos fogadásokat és az egyházi hivatalokban is rendes mederben folyik a munka.

Adomány. Ábrahám Mihály és neje Szegedre való elköltözésük alkalmából 500 dinárt adtak lapunk utján a róm. kat. árvaháznak.

Elveszett az Écskai uccában egy jobblábra való fekete lakk gyermekfélcipő. Becsületes megtaláló adja le a cipőt kiadóhivatalunkban, Sepp Kraft (Dr. Tirsa) ucca 3. sz. alatt.

„NEHÉZ MA IGAZ UTON JÁRNI, DE LEHET.“

A Románia és Bulgária közötti hid építése a megvalósulás stádiumába lépett. A hid fölépítését törvénybe iktatták és a Krupp Frigyes r.-t. gyár tervei alapján készítik el.

Szávin városgazda hivatalában, már jó néhány napja nagy a sürgés forgás. Csupa jókedvű, derűs tekintetű ember fordul meg ott naponként. Meg is van az oka. Utalványokat osztogatnak olajra, pálinkafőzésre és ugyancsak a városgazda adja a gazdáknak, földjük buzával való bevetéséhez szükséges fajmagot. Olaj olyanoknak jár, a fejadagon felül, akik napraforgót termeltek és azt le is szállították. Pálinkát pedig azok főzhetnek, akiknek szőlőkertjük termésével elszámolnak a hatóságoknak.

„A MAGYAR EMBER SZERETI AZ ERŐS KEZET, DE AZ MAGYAR KÉZ LEGYEN.“

Gyártelepi állomáson elvesztettem tárcám, amelyben Ott Vilma névre szóló személyazonossági igazolványom volt. Becsületes megtalálója adja le a Torontál kiadóhivatalába.

Anyakönyvi hírek. A helybeli anyakönyvi hivatalban a következő bejegyzések történtek. Születések: Imbrusc Szima és Meiszler Anna leány, Lecker Franz és Gerhardt Irén fiu, Ranschen Adreas és Szeger Borbála leány, Reller Béla és Mayer Elza fiu, Konculov Bosko és Csurcsin Bosziljka fiu, Gunic Alekszander és Gyömbér Margit fiu, Leichinger Oszkár és Lenke Irén leány, Pápai Illés és Koçsis Piros leány, Bruszin Sztéva és Zorics Milica leány, Gyurin Szlávkó és Nesztorov Dusica fiu, Alács György és Gaál Zsuzs fiu, Végh Gábor és Kószó Erzsébet fiu, Dimitrijevic Mladen és Ilijin Zvezdanka leány, Végh Sándor és Klinka Ilona leány, Szauer János és Malasev Szmilja fiu.

Házasságok: Gajics Trifun és Radin Radina, Scheinring Martin és Koch Éva, Vracsar Milán és Radojevics Sztana, Berar Radivoj és Bajin Mirjana, Szeifert György és Hajdu Teréz, Pósa Lajos és Tóth Mária, Balázs József és Nikolics Teréz, Nikin Milojko és Imbronyev Marinka.

Halalozások: Milanov Jován 58 éves, Andrej Kovinka 46 éves, Ratkovics Franja 48 éves, Isvaneszkai Cecilia 43 éves, Popov Laza 86 éves, Gruin Szlávkó 39 éves, Olareszkai Emma 86 éves, Kosuth Teréz 34 éves, Petrovics Péter 26 éves, Tvelics Zágorka 34 éves, Popovics Emlia 86 éves, Perc Gábor 74 éves, Turinszki Dobrila 10 hónapos, Sumihraszt Karolina 57 éves, Popov M. r. kó 53 éves, Szubu Eliza 43 éves, Radovancsev Ljubica 36 éves, Momirov Zsófia 74 éves.

Bejárónót

keresek november hó 1-ére

1146

Uri utca 18. szám.

Főzni ludó
bejárónót
keresek, ki nálam lakna.

Érdeklődni 12-3 óráig Mozart (Tüzoltó) utca 5. szám alatt. 1153

Üzenetek az anyaországba

Előfizetés az anyaországban heti egy példányra: negyedévre 4 P, félévre 8 P, egész évre 16 P. Az előfizetési összeg a következő címre küldendő: **Mara Jenő, a „Torontál” budapesti képviselője Budapest, II., Főutca 8. sz. II. em.** Póstacsekszámlánk száma 54.598. Az anyaországi olvasóink csak a budapesti kirendeltségnél fizethetnek elő a Torontálra.

Deák Józsefnek, Kula. Egészségesek vagyunk, hasonlót kívánunk az egész rokonságnak. Pista dolgozik. Csókoljuk mindnyájukat. Varga-család.

Lukácsfalviéknak, Kunszentmiklós. Részvételért köszönet. Drága Véljköm vesebaja urémiává változott, iszonyu kínok között halt meg. Vesztesége pótolhatatlan. Üzenetek. Csókol mindannyiokat Lujza.

Kuján-családnak, Ujvidék. Irénke 27-én Szegedre megy iskolába. Üzenetek az Uj Nép-ben pontos címetekről, hogy irhasson. Nena meghalt. Kuján-család.

Horváth, Bodajk. Mindenki egészséges, rendben. Kocák, husz malac is. Sári.

Ruttkayné, Szabadka. Anyukám! Igazgatóék hamarosan felkeresik. Hirt, kért dolgokat várom. Csók Sári.

Aki tud valamit Szőnyi Józsefről, feleségéről Szabó Katalinról és fiacskájukról Józsikáról, értesitse az Uj Nép útján Szabó Istvánnét Törökbecsén.

Gyenizsiéknak, Szabadka. Szerencsésen megérkeztem. Pista, 10-ig ha birsz, gyere le Versecre. Sándor.

Martinek Mihálynak, Alsókaboly. Kedves fiam, egészségesek vagyunk, szeretnélek benneteket látni. A föld felébe van adva. Gyenge termést kaptam. Csókol Anyátok.

Sorbán Gyulának, Békéscsaba. Jól vagyunk mindannyian, szüleinkkel együtt. Az „Uj Nép”-et rendesen kapjuk. Annus készül, kislányunk van, Katica. Sok üdvözlét: szüleid és testvéreid.

Szebasztián, Ujvidék. Szerencsésen megérkeztem. A kocsi tetszik. Csókolunk: Fenyvessy-család.

Süli András, Kelebia. Édes gyermekeink! A kért dolgokért 31-én menj Szabadkára Fenyvesi Mátyáshoz, Kemény Zsigmond u. 21. Nagy Ferenc telep. Szüleitek.

Stoll Alfréd, Budapest. Utlevelet kértem, várom. Ölel, csókol Anyátok.

Kovács Lászlóék, Zombor. Sokat gondolok Rátok. Kérek életjelt. Ölel Bözsi.

Horváth Sándor, Budapest. Mindent legyetek szívesek elküdeni. Mikor lesz az esküvő? Csókol Rózsi.

Csányi Sándor, Ujvidék. Édes gyermekeim, a lányok szerencsésen hazaértek. Mindannyian jól vagyunk. Csókolunk: Szüleitek és testvéreitek.

Hévér György, Szabadka. Egészségesek vagyunk. Katótól hirt nem kaptunk. Pávka nem utazik, mert súlyos beteg. Katót november elején várjuk. Csókol benneteket: Duskó.

Kelemen János, Ujvidék. Minden baj nélkül érkeztem haza. A virágmagokat csak később küldhetem. Üdvözlét: Maráné.

Tóth Elemér, Tápiószepc. Cim: Schaller Piroška, Budapest, Rákóczi ut 59. II. 4. Mindenkét csókolunk, Julisék, Mamaék. Csókol: Misu, Inci.

Hajrá—Olympia 4:0 (0:0)

Vasárnap Torontáltordán szerepelt a bajnokcsapat az ottani Olympia SE jóképességű csapata amelyet erős küzdelem után 4:0 (0:0) arányban győzött le. A Hajrá győzelme megérdemelt volt, de az eredmény nem hű kifejezője a két csapat erőviszonyának. Az első félidőben, amikor a Hajrá szél ellen játszott, az erős szél nagyban befolyásolta a játékot és ez különösen a Hajrá játékán látszott meg; bár az első félidő eredménytelenségének azonkívül, hogy a Hajrá játékosai túl kényelmesek és lassúak voltak, főleg az volt az oka, hogy átvették a torontáltordaiak stílusát és a legtöbbször ők is magas labdákkal játszottak. Ez aztán az erős szélben csak megkönnyítette az Olympia védelmének romboló munkáját. A második félidőben a Hajrá rákapcsolt és gyors, lapos összejátékkal az első negyedóra alatt 3 gólt lőtt, majd a befejezés előtt belőtték a negyediket. Poturica az 5. és a 10. percben, Hiermann Einberger lövéséből a 17. percben és végül Pálinkás a 42. percben volt eredményes.

Az Olympia lelkes csapata csak küzdött, védekezett és ezek közben teljesen megfélemezett magáról a játékról. Ugyiszlóván mindent erővel akarnak megoldani és eközben bizony sokszor túllépik a megengedett határt is. Támadásaikban nincs rendszer és ha le is jutottak itt-ott a Hajrá kapujához Tóthon, aki Hajrának legjobb embere volt, minden kísérletük meghiúsult. A csapat rendelkezik min-

dennel, ami az eredményes játékhoz szükséges, keménykötésű, megtermett és jól rugó játékosai vannak, de mindaddig amíg rendszert nem visznek játékukba, komolyabb szereplésre az élcapatok kal szemben nem számíthatnak.

Heidecker Ferenc a mérkőzést jól vezette.

Az Olympia vezetősége az ebédután érkező Hajrát, lelkes szurkoló tábor élén szeretettel fogadta és mindent elkövetett, hogy a vendégek jól érezzék magukat. A mérkőzés után a Hajrá csapata a vezetőség, a játékosok és a szurkolók lelkes éljenzése közben autóbuszra szállt és még a kor esti órákban hazaérkezett.

A labdarugókkal együtt a Hajrá tekézői is Tordán voltak és esedékes bajnoki mérközésüket játszották le az Olympia tekézőivel. A Hajrá tekézői minden várakozást messze felülmúló jó formában 39 fával győzték le nagyerejű ellenfelüket.

A Hajrá II. csapata pedig Magyaritében az ottani Bega SE ellen II. osztályu bajnoki mérkőzésen 4:0 arányban győzött.

S így a nagyszámu szurkolók nagy öröme vasárnap a Hajrán mindhárom csapata győzött. De a győzelem után az első gondolatok máris Torontálvásárhely felé szálltak, ahol jövő vasárnap a nagy rivális Spárta elleni rangadó mérkőzésre kerül sor. E mérkőzésre is, amint a Hajrá szurkolók táborából értesülünk, ismét nagyobb számban kísérik el hivei a Hajrá.

A BMKSZ gazdasági osztályának közleményei

A tengeri, napraforgó és szójabab felára: A Hivatalos Lap 79. száma közli a következő rendeletet: A beszáradásra a tengeri, napraforgómag és szójabab azon mennyiségének utolsó 40%-ra, melyet a termelő köteles leszállítani 100%-os felarat engedélyznek. Ez a felár érvényes azon mennyiségre is, melyet a termelő a köteles mennyiségen felül szállít le. E rendelet szerint a termelő aki a kirót mennyiséget teljes egészében leszállítja általában 616 din. kap a kukorica és 952 din. a napraforgó mázsája után. A fenti árak vonatkoznak a már leszállított mennyiségekre is.

Kocsikenőcsöt kedvezményes áron beszerezhetnek a gazdák ill. gazdaságok a Központi Gazdasági Szövetkezettől, Nagybecskerek, Horthy Miklós utca 2 szám, telefon 277.

Magyar gazda terményeit csakis a magyar szervezet útján értékesíti. Ujtengerit, napraforgót, zöldségféléket stb. csakis a Gazdakörök ill. Központi Gazdasági Szövetkezettől szállítják. Gazdakörök a következő községekben vásárolják a terményeket: Ürményháza, Torontálvásárhely, Csóka, Torda, Ma-

Bánkuty Páléknak, Budapest. Átköltözködtünk új államshelyükre Bánátski Dvor-ra. Anyuka sokat álmodik Pipivel, hozzátok őt ide. Üzenetek az ujvidéki „Uj nép” útján. Sok szerető csók Anyutól és Apukától.

Forgách Julia és Rózsika Budapest. Kedveseim! Szíves megemlékezésekért halás köszönet. Egészségesek vagyunk. Szeretettel csókolunk, várunk: Anyus és Rozina.

ELADÓ

Lang és Wolf-gyártmányu, 10 HP, 230 fordulatu 1155

szívógázmotor generátorral együtt, egy Hoffher két légkörös

magánjáró

Clayton-Schuttleworth cséplővel, MGR elevátorral és összes felszereléssel. Megtekinthető:

Hódy Pálnál, Nagytorák.

A n. é. hölgyközönség figyelmébe! 1117

Szíves tudomására hozom a n. é. hölgyközönségnek, hogy sikerült modernül berendezett, higiénikus **női fodrász-szalónot**

a jóhírnévek örvendő „BEBA” és még egy elsőrangú szakérővel kiegészíteni, úgy hogy most módunkban áll n. é. vendégeimnek legkényesebb igényeit is kielégíteni. Elsőrendű munka! Szolid kiszolgálás!

Ti. ztelettel **„FRANCI” hölgyfodrász.**

gyarcsernye, Tamásfalva, Tóba, Torontáloroszi, Majdán-Rabé, Törzsudvarnok, Beodra, Bóka, Felsőmuzslya, Hertelendyalva, Lukácsfalva, Nagy-erzsébetlak, Szaján, Padé, Nagybakács, Torontálpolya.

Zöldségféléket vásárolnak a Gazdakörök és a Központi Gazdasági Szövetkezet. A rögzített árak a következők: Sárgarépa 7.50, petrezselyem, paszternák 12, zeller 14 din. kg abraktár v. vagon. A sárgarépa levél nélkül szállítandó (lecsavarva), a többinél csakis a száraz levelek szedendők le.

Dughagymát elsőrendű minőségűt előjegyez a Központi Gazdasági Szövetkezet, Nagybecskerek.

Konyhakerti vetőmagvakat hoz be Magyarországból a Központi Gazdasági Szövetkezet. Ajánlatos ha a Gazdakörök összeírják tagjaik szükségleteit. A szükséges árjegyzéket rendelkezésükre bocsátja a Szövetkezet. Az összeírás határideje november 10.

Rádióműsor

Budapest I. állandó hétköznapi műsorszámái

6.00 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. — 6.25 Ebresztő. Torna. — 6.45 Reggeli zene. — 7.00 Hírek. Közlemények. — 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. — 8.30 A valás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolaja. — 10.00 Hírek. — 11.10 Nemzetközi vízjelző szolgálat. — 12.00 Fohász. Himnusz. — 12.40 Hírek. — 1.30 Honvédeink üzennek a Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. — 2.30 Hírek. Műsorismertetés. — 4.45 Időjelzés. Hírek. — 6.50 Hírek. — 9.40 Hírek. — 11.45 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 28.

Budapest I.
10.15 Operarészletek. — 11.15 Szórakoztató zene. — 11.40 A magyarok tündérszigete. Felolvasás. — 12.10 Rendőrzenekar. — 2.00 Fuvoszenekari művek. — 3.00 Szórakoztató zene. — 3.30 Mit olvasson a gyermek? Rehely Oszkár előadása. — 4.00 Őszi vasárnap Kalotaszegen. Monostory Margit előadása. — 4.20 Solmossy Lajos tánczenekara játszik. — 5.00 Ikarus. — 5.20 Magyar művészlemez. — 5.50 Teli takarmányozás gondok. — 6.15 Donizetti-est. — 8.20 „Mindenkől mindenkinek”. — 10.40 „Hangulatok”.

PÉNTEK, OKTÓBER 29.

Budapest I.
10.15 Szórakoztató zene. — 11.15 Sztravinszkij: Kartyajáték — szvitt. — 11.40 A gyermek edzése. Barabás Zoltán dr. orvosi előadása. — 12.10 Weidinger Ede szalonzenekara. — 2.00 Dalok és hangszereszenek. — 3.05 Melles Béla zenekar. — 4.00 A székelyföldi művészeti év. Dr. Gedényi Mihály előadása. — 4.20 Laskó Emil énekegyüttese. — 5.00 Magyar ének — magyar lélek. — 5.30 Német hallgatóinknak. — 6.00 Muzsikál a magyar film. — 6.35 Tartuffe. — 9.00 Ataturk népe. — 9.30 Csárdások. — 10.40 Dal és mosoly. Közreműködik Zitta Emma és Kisfalvy Ferenc.

100 darab 1047
anyajuh
eladó. Jagodics — Kanak

A szerkesztésért és kiadásért felel:
Özvegy dr. Mara Jenőné
Uri (Herren) ucca 7.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Becskekerek (Nagybecskerek)
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.